

VIVES

Briefings

15 oktober
2012

**De evolutie van de electorale verfransing in de
Vlaamse Rand rond Brussel.**

**Een analyse van de gemeenteraadsverkiezingen
van 1976 tot 2012.**

Wout Frees & Bart Maddens

KULeuven, Centrum voor Politicologie

wout.frees@soc.kuleuven.be & bart.maddens@soc.kuleuven.be

Het Vlaams Instituut voor Economie en Samenleving, Vives, heeft als missie een onafhankelijke denktank te zijn die via fundamenteel en toegepast onderzoek wil bijdragen tot het maatschappelijk debat inzake de economische en maatschappelijke ontwikkeling van regio's, in het bijzonder van Vlaanderen. VIVES is als interfacultair onderzoekscentrum wetenschappelijk en juridisch geïntegreerd binnen de K.U.Leuven. Als interuniversitair centrum werkt Vives ook samen met research fellows uit andere universiteiten.

Samenvatting

Dit onderzoek betreft de gemeenteraadsverkiezingen in de negentien gemeenten van de Vlaamse Rand rond Brussel van 1976 t.e.m. 2012. Per verkiezing en per gemeente werd onderzocht welke lijsten als Nederlandstalig, Franstalig of tweetalig beschouwd konden worden.

Een analyse van alle negentien gemeenten samen toont aan dat de Nederlandstalige lijsten in 2012 licht stijgen van 75,5% naar 78,9% . De Franstalige lijsten halen ongeveer evenveel stemmen als in 2006. Bekeken over de hele bestudeerde periode blijft het percentage Nederlandstalige stemmen ongeveer status quo rond de 77%. De tweetalige lijsten, die in 1976 nog bijna 10% haalden, zijn in 2012 verwaarloosbaar klein geworden. Dit lijkt vooral te wijten te zijn aan de opkomst van de Franstalige lijsten: zij stegen in 36 jaar tijd ongeveer 5 procentpunten (van ongeveer 15% naar ongeveer 20%).

In de zes faciliteitengemeenten zetten de Franstalige lijsten de stijgende tendens voort: zij stijgen van 59,3% naar 63,7%. Maar we zien ook dat de Nederlandstalige lijsten meer stemmen halen dan in 2006: zij stijgen van 21,9% naar 28,5%. Dit is ten koste van de tweetalige lijsten, die dalen van 18,7% naar 7,8%. Bekeken op lange termijn hebben de Franstalige lijsten in de zes faciliteitengemeenten een enorme vooruitgang geboekt: van bijna 30% in 1976 naar bijna 65% in 2012. De tweetalige lijsten daarentegen lijken in vrije val: we noteren een daling van ongeveer 35% naar ongeveer 8%. Ook de Nederlandstalige lijsten vertonen een dalende trend op lange termijn, maar die lijkt in 2012 gekeerd.

In de dertien Vlaamse Randgemeenten zonder faciliteiten blijven zowel de Nederlands- als de Franstalige lijsten ongeveer status quo. Er is een zeer lichte stijging van de Nederlandstalige lijsten (van 85,9% naar 88,5%). Bekeken op lange termijn zien we een zeer stabiel beeld, met stemmenpercentages schommelend in de buurt van 87% voor de Nederlandstalige lijsten en 12% voor de Franstalige. Opvallende uitzonderingen zijn evenwel Sint-Pieters-Leeuw en Zaventem, waar de Franstalige lijsten wél een aanzienlijke en systematische winst geboekt hebben sinds 1976. Die tendens wordt nu verdergezet. In Sint-Pieters-Leeuw betreft het een winst van ongeveer 10% in 1976 naar ongeveer 22% in 2012 en in Zaventem van ongeveer 14% naar ongeveer 20% in diezelfde periode.

Inleiding

Deze studie ligt in het verlengde van een eerdere Vives-briefing¹, waarin de electorale verfransing in de Vlaamse Rand rond Brussel in kaart werd gebracht op basis van de resultaten van de gemeenteraadsverkiezingen. Deze analyse had betrekking op de periode 1976-2006 en wordt nu doorgetrokken tot 2012.

De Vlaamse Rand rond Brussel is een officiële verzamelnaam voor negentien gemeenten die zich bevinden op het grondgebied van het Vlaams Gewest en die een gemeenschappelijke grens hebben met Brussel of met één van de zes faciliteitengemeenten rond Brussel. Het gaat in alfabetische volgorde om de volgende gemeenten ² : Asse, Beersel, Dilbeek, Drogenbos (fac.), Grimbergen, Hoeilaart, Kraainem (fac.), Linkebeek (fac.), Machelen, Meise, Merchtem, Overijse, Sint-Genesius-Rode (fac.), Sint-Pieters-Leeuw, Tervuren, Vilvoorde, Wemmel (fac.), Wezembeek-Oppem (fac.) en Zaventem.³

Figuur 1. De Vlaamse Rand rond Brussel

Bron: D. DERUDDER, *De Vlaamse Rand: socio-economisch profiel en een blik op het Vlaamse karakter*, Brussel, Studiedienst van de Vlaamse Regering, 2009, p. 10.

In die eerdere studie werd per verkiezing en per gemeente onderzocht welke lijsten als Nederlandstalig, Franstalig of tweetalig beschouwd konden worden. Dit gebeurde op basis van interviews met informanten en een analyse van de verkiezingsberichtgeving in kranten.

¹ W. FREES, "Electoral verfransing van de Vlaamse Rand rond Brussel: feit of fictie? Een analyse van de gemeenteraadsverkiezingen sinds 1976" in VIVES Briefings, 07.09.2011, 22 p.

² Waarbij de afkorting "fac." staat voor "faciliteitengemeente".

³ DOCUMENTATIECENTRUM DE VLAAMSE RAND, Vraag & Antwoord. Wat is de Vlaamse Rand?, s.d. (24.11.2010, Documentatiecentrum De Vlaamse Rand, <http://docu.vlaamserand.be/ned/webpage.asp?WebpageId=514&MenuId=45>).

We baseerden ons daarbij zowel op krantenartikels als op interviews met informanten. Bij twijfel over het taalprofiel van de lijst werd een afweging gemaakt op basis van onderstaande criteria:

- Wat is de verhouding van Nederlandstalige en Franstalige kandidaten op de lijst? Hierbij wordt ook rekening gehouden met de vraag of de kandidaat in kwestie zich al dan niet op een verkiesbare plaats bevindt.
- In welke taal/talen wordt er campagne gevoerd?
- Is de naam van de lijst Nederlandstalig of Franstalig of beide?
- Welke houding neemt de lijst aan t.o.v. anderstaligen of t.o.v. communautaire vraagstukken?
- ...

Uiteraard is deze opdeling in drie categorieën voor een stuk een vereenvoudiging van de werkelijkheid. In de Vlaamse Rand rond Brussel treffen we immers een breed spectrum van allerlei soorten lijsten aan.

-Aan de uitersten van dit spectrum zien we lijsten die zich expliciet profileren als taalhomogene lijsten, lijsten die opkomen voor de belangen van hun eigen taalgemeenschap. Meer naar het centrum toe vinden we lijsten die weliswaar homogeen eentalig zijn, maar die zich niet als dusdanig profileren en zich gematigd opstellen tegenover anderstaligen.

-Vervolgens zijn er lijsten die hoofdzakelijk Nederlands- of Franstalig zijn, maar die op allerlei manieren kiezers van het andere segment voor zich proberen te winnen. Dit kan door enkele kandidaten van de andere taalgemeenschap op te nemen op de lijst en/of door een meertalige kiescampagne te voeren.

-Pal in het centrum van het spectrum bevinden zich ten slotte de “echte” tweetalige lijsten waar Nederlands- en Franstalige kandidaten elkaar in evenwicht houden en waar de klemtoon echt ligt op de tweetaligheid en de communautaire vrede.

Om analytische redenen herleiden we dit brede spectrum tot drie categorieën: homogeen Nederlandstalige lijsten, homogeen Franstalige lijsten en tweetalige lijsten. Daarbij voegen we de overwegend eentalige lijsten bij de volledig eentalige. In sommige gevallen is het echter niet gemakkelijk om de overwegend eentalige lijsten te onderscheiden van de tweetalige. Enkele opvallende twijfelgevallen waren bijvoorbeeld de volgende lijsten: *Open* in Kraainem, *Prolink* in Linkebeek, *Respect* in Sint-Genesius-Rode, *Wemmel* in Wemmel en *Tervuren Unie* in Tervuren.

Het gaat telkens om lijsten die de erfgenaam zijn van uitgesproken of overwegend eentalige lijsten bij vorige verkiezingen, maar die zich nu een wat meer uitgesproken meertalig profiel hebben aangemeten. In de eerste vier gevallen gaat het om Nederlandstalige lijsten die zich voor een stuk lijken te hebben verveld tot meertalige lijsten. In Tervuren is het de Franstalige lijst die wat meer naar het centrum lijkt geëvolueerd. De informatie over die lijsten in de media is vaak tegenstrijdig en geeft geen uitsluitsel. Wat de drie ‘verruimde’ Nederlandstalige lijsten betreft lijken de Vlaamse media geneigd het open en meertalige karakter te onderstrepen, terwijl de Franstalige media eerder de continuïteit met de overwegend eentalige lijsten uit het verleden beklemtonen. Voor Tervuren Unie geldt dan weer het omgekeerde.

Uiteindelijk hebben we de knoop doorgehakt op basis van een gedetailleerde analyse van de kandidaten. Daarbij hebben we in de eerste plaats nagegaan in welke mate de kandidaten ook kandidaat zijn of waren bij andere

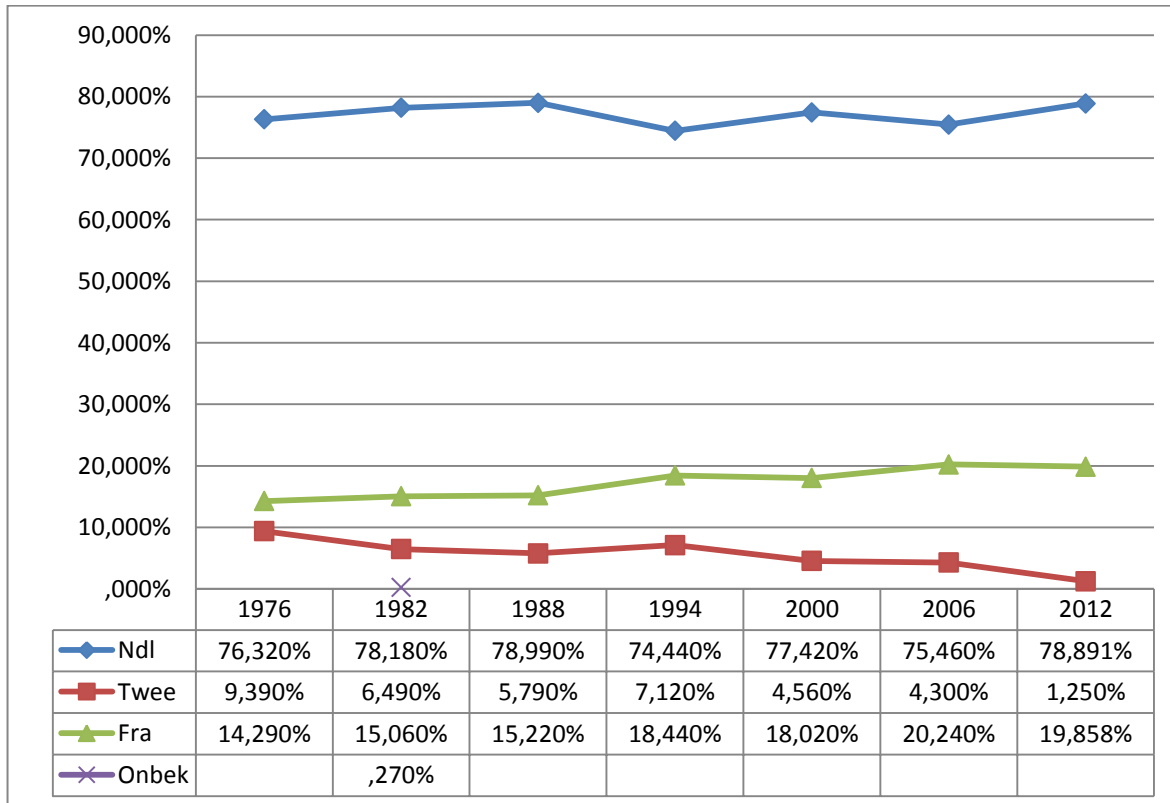
verkiezingen (eerdere gemeenteraadsverkiezingen vanaf 2000, provincieraadsverkiezingen, regionale en federale verkiezingen) en, zo ja, of ze kandideerden op een Nederlandstalige of Franstalige lijst. In tweede orde hebben we via internet zoveel mogelijke bijkomende informatie over de kandidaten verzameld. Op basis daarvan kunnen we per lijst bij benadering het percentage Nederlandstaligen, Franstaligen en anderstaligen berekenen.⁴ Uit deze gedetailleerde analyse blijkt dat *Open*, *Prolink*, *Respect* en *Wemmel* wel degelijk als overwegend Nederlandstalige lijsten kunnen worden beschouwd, en *Tervuren Unie* als een overwegend Franstalige lijst. De resultaten van deze detailanalyse per gemeente zijn opgenomen in bijlage.

4 We spreken van een tweetalige lijst zodra er 25% of meer Franstaligen kandideren op een overwegend Nederlandstalige lijst, en vice versa, zodra er 25% of meer Nederlandstaligen kandideren op een overwegend Franstalige lijst. We hebben deze verhouding als drempel gekozen omdat ze het midden houdt tussen een perfect taalevenwichtige lijst (50%-50%) en een perfect taalhomogene lijst (100%-0%).

Resultaten

Figuur 2 toont het geaggregeerde resultaat van alle gemeenten uit de Vlaamse Rand rond Brussel.⁵ We stellen vast dat de Nederlandstalige lijsten in de bestudeerde periode ongeveer status quo gebleven zijn: hun stemmenpercentage schommelt rond de 77%. De Franstalige lijsten daarentegen zijn in dertig jaar tijd ca. 5 procentpunten gestegen: van ca. 15% in 1976 naar ca. 20% in 2012. De groei van de Franstalige lijsten lijkt ten koste te zijn gegaan van de tweetalige lijsten, die in 1976 nog bijna 10% haalden, maar in 2012 marginaal klein zijn geworden.

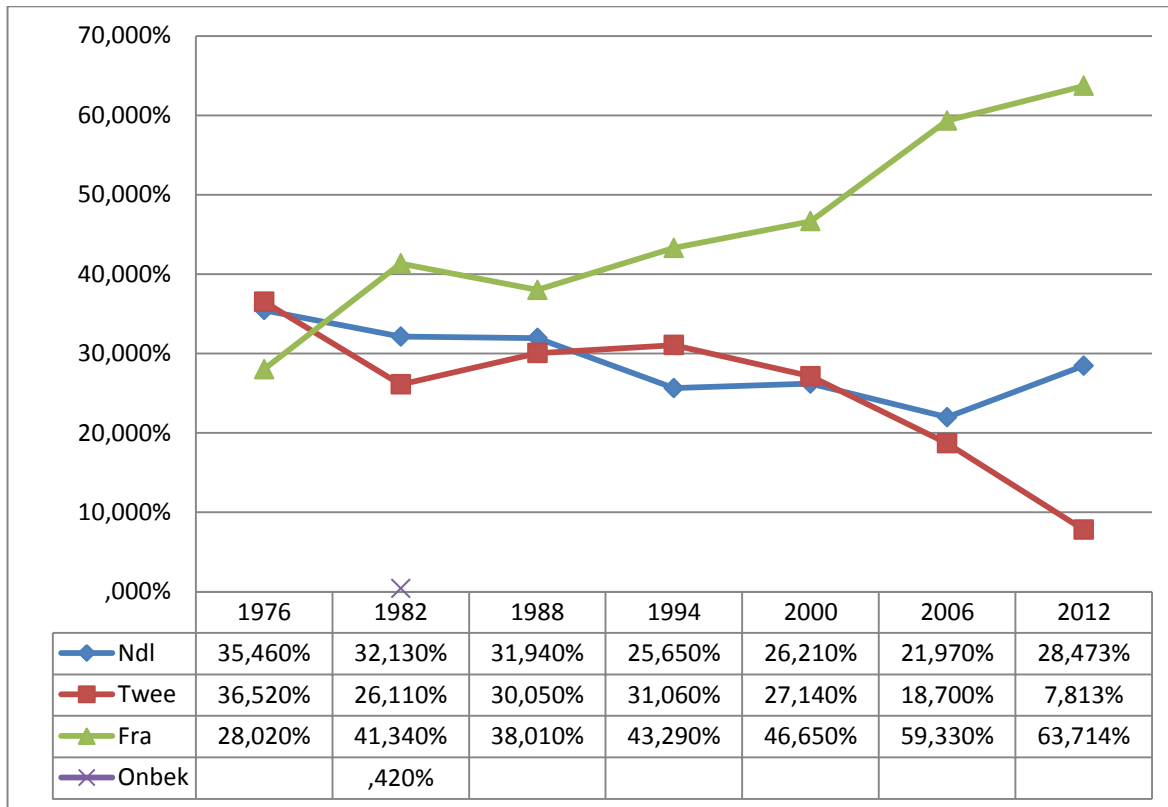
Figuur 2. Evolutie van de stemmenpercentages van Nederlands-, Frans- en tweetalige lijsten bij de gemeenteraadsverkiezingen in de Vlaamse Rand rond Brussel sinds 1976

In wat volgt, maken we een aparte analyse voor de zes faciliteitengemeenten enerzijds en de dertien Vlaamse Randgemeenten zonder faciliteiten anderzijds.

⁵ De negentien gemeenten van de Vlaamse Rand rond Brussel verschillen sterk van elkaar qua grootte. In het geaggregeerde resultaat van figuur 2 werd er uiteraard rekening gehouden met de grootte van de gemeenten. Het aantal kiesgerechtigde inwoners dat elke gemeente telt, bepaalt hoe zwaar die gemeente doorweegt in de berekening. Hetzelfde geldt voor figuur 3, figuur 4 en bijlage A.20.

Figuur 3. Evolutie van de stemmenpercentages van Nederlands-, Frans- en tweetalige lijsten bij de gemeenteraadsverkiezingen in de zes faciliteitengemeenten rond Brussel sinds 1976

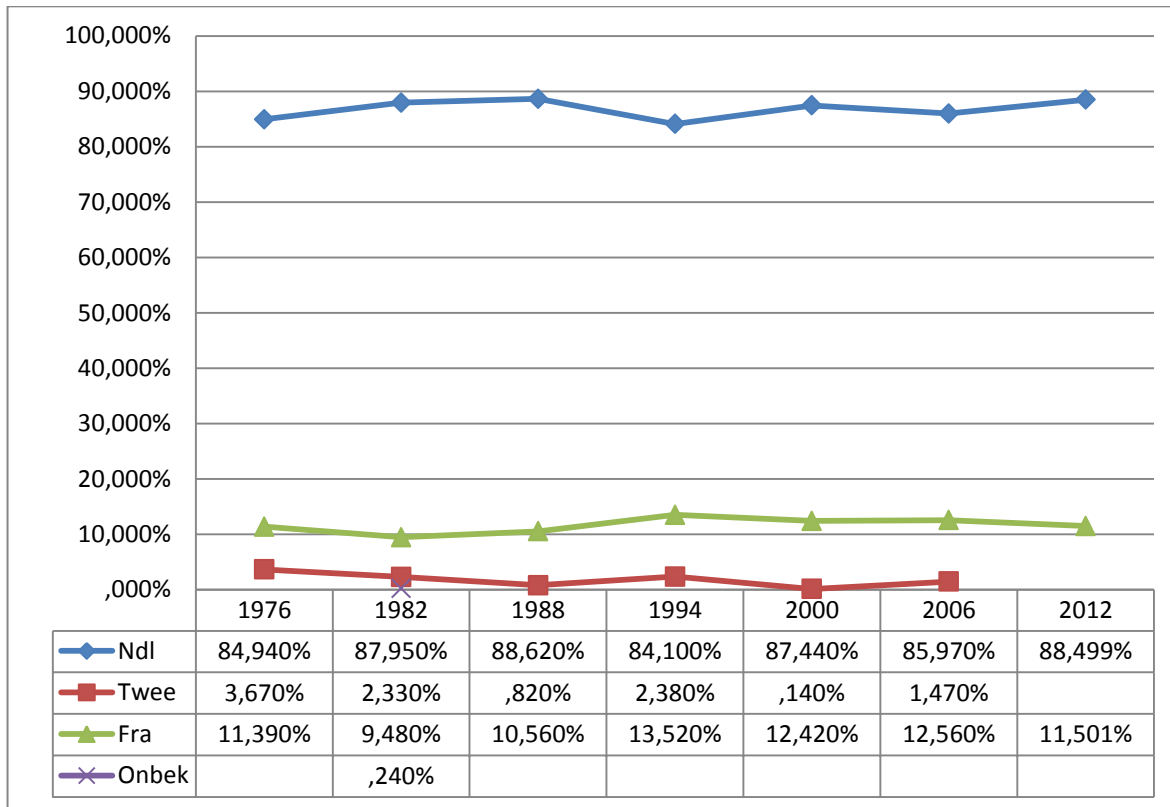

Figuur 3 toont het samengevoegde resultaat van de zes faciliteitengemeenten rond Brussel. Het beeld dat we hier krijgen verschilt zeer sterk van het geaggregeerde beeld van Figuur 2. De Franstalige lijsten hebben in de faciliteitengemeenten namelijk een enorme progressie gemaakt: van bijna 30% in 1976 naar bijna 65% in 2012. De Nederlandstalige lijsten, maar vooral ook de tweetalige lijsten werden het slachtoffer van deze opmerkelijke vooruitgang. Beide categorieën van lijsten daalden van ongeveer 35% in 1976 naar ongeveer 20% in 2006. Wat de tweetalige lijsten betreft, zette deze trend zich door in 2012: de tweetalige lijsten daalden verder tot 8%. De Nederlandstalige lijsten wisten zich nadien echter enigszins te herstellen. Zij boekten in 2012 een substantiële winst en klokken af op 28%.

Niettemin blijft het zo dat de Franstalige lijsten een enorme voortuitgang geboekt hebben ten kosten van zowel de Nederlandstalige als de Franstalige lijsten. Deze vaststelling doet vermoeden dat er wellicht twee processen in het spel zijn. Enerzijds neemt het aandeel Franstaligen in de bevolking gewoonweg toe. En anderzijds is er sprake van een toenemende polarisatie tussen de twee taalgemeenschappen, waardoor de taalgemengde lijsten (vooral Franstalige) stemmen verliezen.

Figuur 4 ten slotte toont het samengevoegde resultaat van de Vlaamse Randgemeenten zonder faciliteiten. Het patroon dat we hier aantreffen, is er één van grote stabiliteit. Zowel de Nederlandstalige als de Franstalige lijsten zijn ongeveer op hetzelfde niveau gebleven, met stemmenpercentages schommelend in de buurt van 87%, resp. 12%. De tweetalige lijsten waren reeds marginaal, maar zijn in 2012 volledig van de radar verdwenen.

Figuur 4. Evolutie van de stemmenpercentages van Nederlands-, Frans- en tweetalige lijsten bij de gemeenteraadsverkiezingen in de Vlaamse Randgemeenten zonder faciliteiten sinds 1976

Bovenstaande grafieken verdoezelen echter de verschillen die er bestaan tussen individuele gemeenten. Binnen elke subgroep zijn er immers altijd individuele gemeenten die afwijken van het algemene patroon van hun subgroep. In ons eerdere onderzoek (tot en met de verkiezingen van 2006) hadden we zowel de faciliteitengemeenten als de randgemeenten zonder faciliteiten ingedeeld in een aantal categorieën.

Wat de faciliteitengemeenten betreft, konden we twee categorieën onderscheiden. Een eerste categorie werd gevormd door Kraainem, Linkebeek, Sint-Genesius-Rode en Wezembeek-Oppem. In deze gemeenten hadden de Franstalige lijsten een opvallende opmars gemaakt. Deze opmars was nog het minst uitgesproken in Kraainem, maar in Linkebeek, Sint-Genesius-Rode en Wezembeek-Oppem was ze ronduit spectaculair. Wat deze gemeenten betreft, konden we spreken van een sterk tot zeer sterk toegenomen electorale Franstaligheid. In hoeverre heeft die tendens zich in 2012 verdergezet? In Sint-Genesius-Rode en Wezembeek-Oppem zette de stijgende tendens van de Franstalige partijen zich door in 2012. In Kraainem en Linkebeek daarentegen werd de stijgende trend van de Franstalige lijsten omgebogen in een matig tot aanzienlijk verlies. In Kraainem noteren we een verlies van 13 procentpunten en in Linkebeek een verlies van 5 procentpunten.

De tweede categorie van faciliteitengemeenten omvatte Drogenbos en Wemmel. Deze gemeenten werden tot 2006 gekenmerkt door systematisch sterke tweetalige lijsten en een relatief gebrek aan (zuiver) Franstalige lijsten. In 2006 werd dit patroon in beide gemeenten doorbroken met de doorbraak van sterke Franstalige lijsten en de terugval van de tweetalige lijsten. In 2012 zien we dat de tweetalige lijst in Drogenbos zich enigszins herstelt na het forse verlies van 2006. In Wemmel daarentegen kwam er geen tweetalig lijst meer op in 2012. Zowel de Franstalige als de Nederlandstalige lijsten hebben hiervan geprofiteerd en zagen hun marktaandeel spectaculair stijgen.

De Vlaamse Randgemeenten zonder faciliteiten konden onderverdeeld worden in drie categorieën. Er waren ten eerste een aantal gemeenten waar er nooit, zelden of slechts af en toe een Franstalige of tweetalige lijst opkwam. Dit was het geval in Asse, Machelen, Meise en Merchtem. Voor deze categorie van gemeenten was het moeilijk om de evolutie van de electorale Franstaligheid in te schatten omdat er slechts sporadisch (zuiver) Franstalige lijsten opkwamen. Dit is in 2012 niet gewijzigd : in deze vier gemeenten waren er opnieuw enkel Nederlandstalige lijsten.

Verder waren er gemeenten waar er regelmatig tot altijd Franstalige lijsten opkwamen, maar waar de Nederlandstalige lijsten een duidelijke meerderheid hadden waarvan de Franstalige lijsten in de loop der jaren maximaal vijf procentpunten hebben kunnen afsnoepen. Gemeenten die aan deze beschrijving beantwoordden zijn Beersel, Dilbeek, Grimbergen, Hoeilaart, Overijse, Tervuren, Vilvoorde en Zaventem.⁶ In vijf van deze gemeenten (Dilbeek, Grimbergen, Hoeilaart, Overijse en Vilvoorde) schommelde het percentage voor de Franstalige lijsten op een zeer laag niveau. In drie andere (Beersel, Tervuren en Zaventem) was er een licht stijgende tendens voor de Franstalige lijsten. Wat de vijf eerste gemeenten betreft, liggen de resultaten van 2012 sterk in het verlengde van dit vroegere patroon. De Franstalige lijsten blijven hangen op een laag niveau. De Nederlandstalige lijsten boeken zelfs meestal een lichte winst ten opzichte van 2006. Wat Beersel, Tervuren en Zaventem betreft, stellen we vast dat de licht stijgende tendens van de Franstalige lijsten zich enkel in Zaventem heeft voortgezet.⁷ In Beersel en Tervuren incasseren de Franstalige eenheidslijsten een verlies van ongeveer 5 procentpunten ten opzichte van 2006.

Tenslotte was er bij de niet-faciliteitengemeenten één gemeente waarvan het profiel eerder aansloot bij dat van de faciliteitengemeenten, namelijk Sint-Pieters-Leeuw. In die gemeente vertoonde de electorale Franstaligheid een systematisch stijgende tendens. De Franstalige eenheidslijst evolueerde er van 10,63% in 1976 – over een absoluut dieptepunt van 3,88% in 1982 – naar een ongekend hoogtepunt van 21,21% bij de verkiezingen van 2006. Deze stijging zet zich verder in 2012: de Franstalige eenheidslijst klokt af op 22,14%.

6 Voor deze categorie van gemeenten werd een aparte geaggregeerde grafiek opgesteld: zie bijlage A.20.

7 De Franstalige lijsten zagen hun marktaandeel stijgen van 14,25% in 1976 tot 19,98% in 2012; een netto-toename van ca. 6 procentpunten.

Referenties

DERUDDER, D., *De Vlaamse Rand: socio-economisch profiel en een blik op het Vlaamse karakter*, Brussel, Studiedienst van de Vlaamse Regering, 2009, 103 p.

DOCUMENTATIECENTRUM DE VLAAMSE RAND, *Vraag & Antwoord. Wat is de Vlaamse Rand?*, s.d. (24.11.2010, Documentatiecentrum De Vlaamse Rand, <http://docu.vlaamserand.be/ned/webpage.asp?WebpageId=514&MenuId=45>).

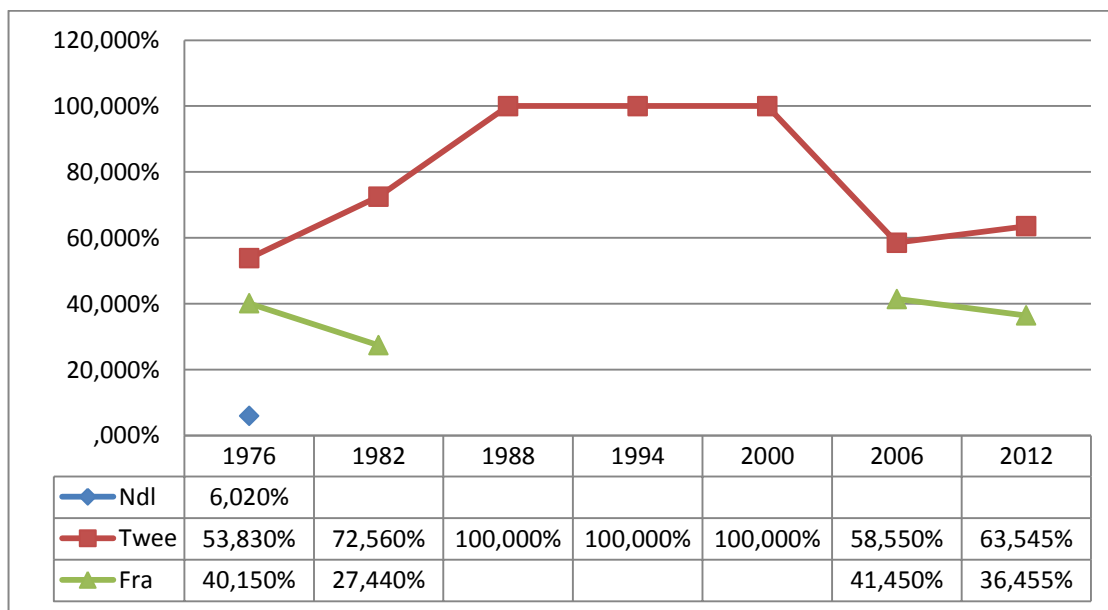
FREES, W., *Electorale verfransing van de Vlaamse Rand rond Brussel: feit of fictie? Een communautaire analyse van de gemeenteraadsverkiezingen in de Rand sinds 1976*, Leuven, Katholieke Universiteit Leuven, 2011 (Masterproef), 200 p.

FREES, W., “Electorale verfransing van de Vlaamse Rand rond Brussel: feit of fictie? Een analyse van de gemeenteraadsverkiezingen sinds 1976” in *VIVES Briefings*, 07.09.2011, 22 p.

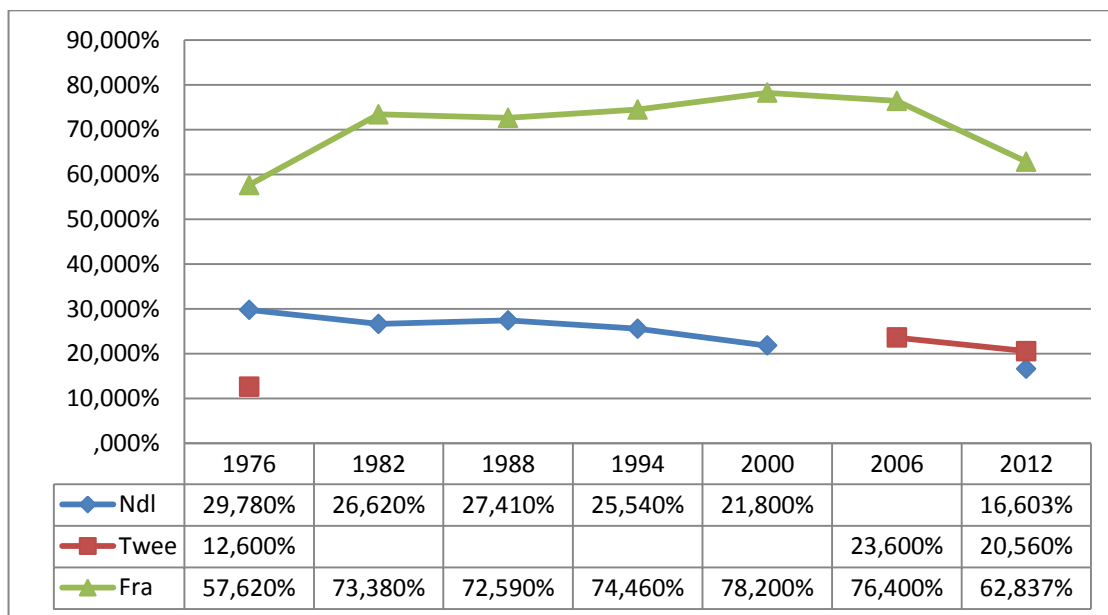
GUNST, P., “Brussel en de Vlaamse Rand, een verhaal van migraties en grenzen” in *ADV-N-Mededelingen*, (2008), 19, pp. 4-7.

Bijlage A. Evolutie van de stemmenpercentages in elk van de 19 gemeenten van de Vlaamse Rand rond Brussel

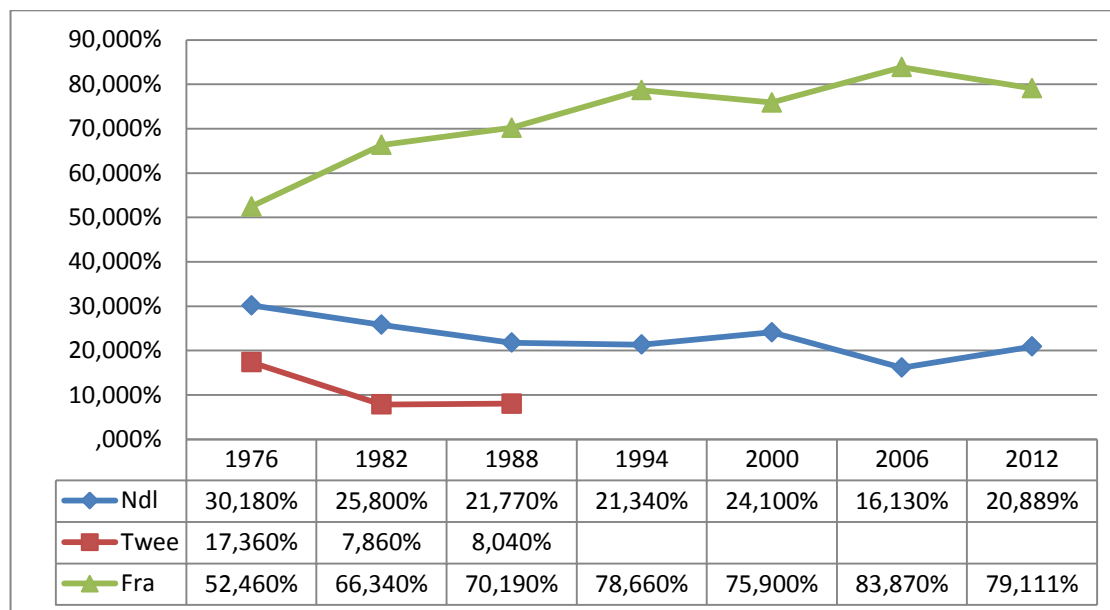
Bijlage A.1. Evolutie van de stemmenpercentages van Nederlands-, Frans- en tweetalige lijsten bij de gemeenteraadsverkiezingen in Drogenbos sinds 1976

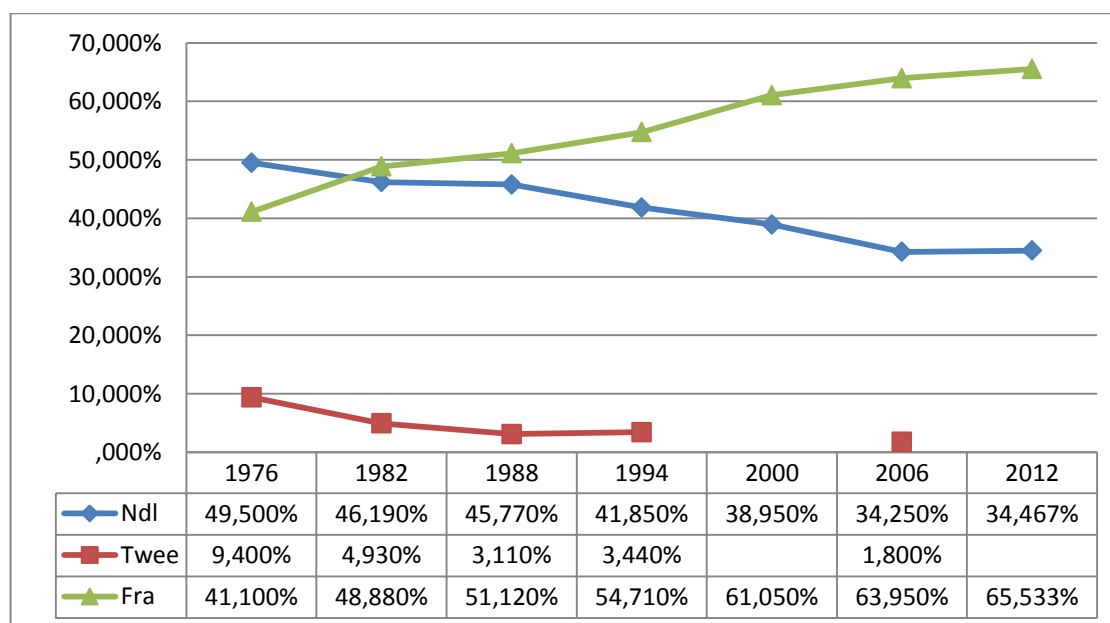
Bijlage A.2. Evolutie van de stemmenpercentages van Nederlands-, Frans- en tweetalige lijsten bij de gemeenteraadsverkiezingen in Kraainem sinds 1976

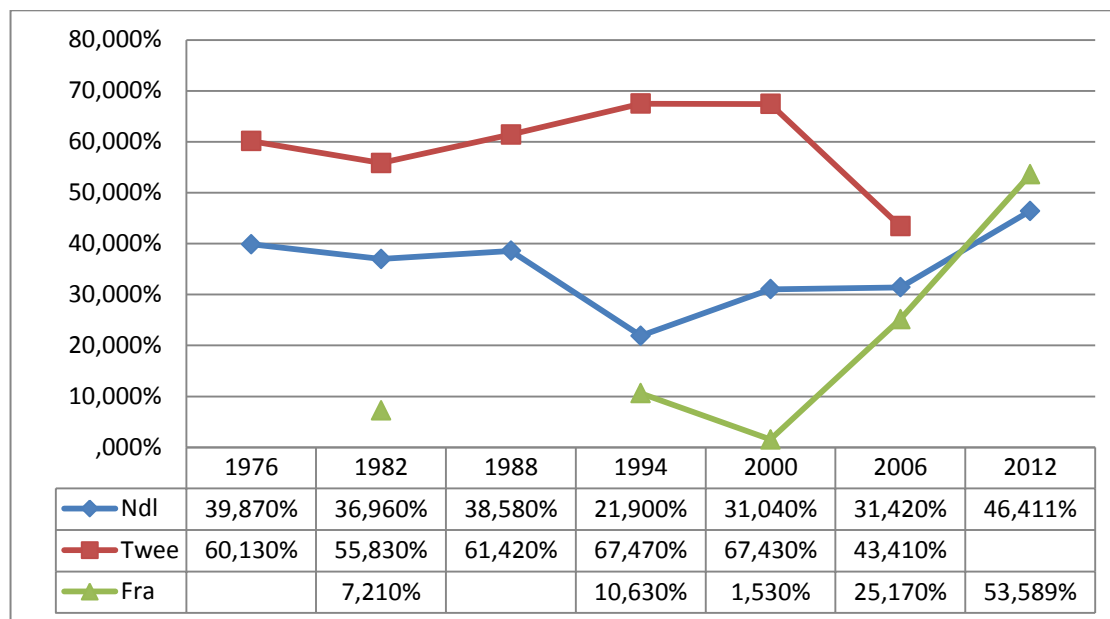
Bijlage A.3. Evolutie van de stemmenpercentages van Nederlands-, Frans- en tweetalige lijsten bij de gemeenteraadsverkiezingen in Linkebeek sinds 1976

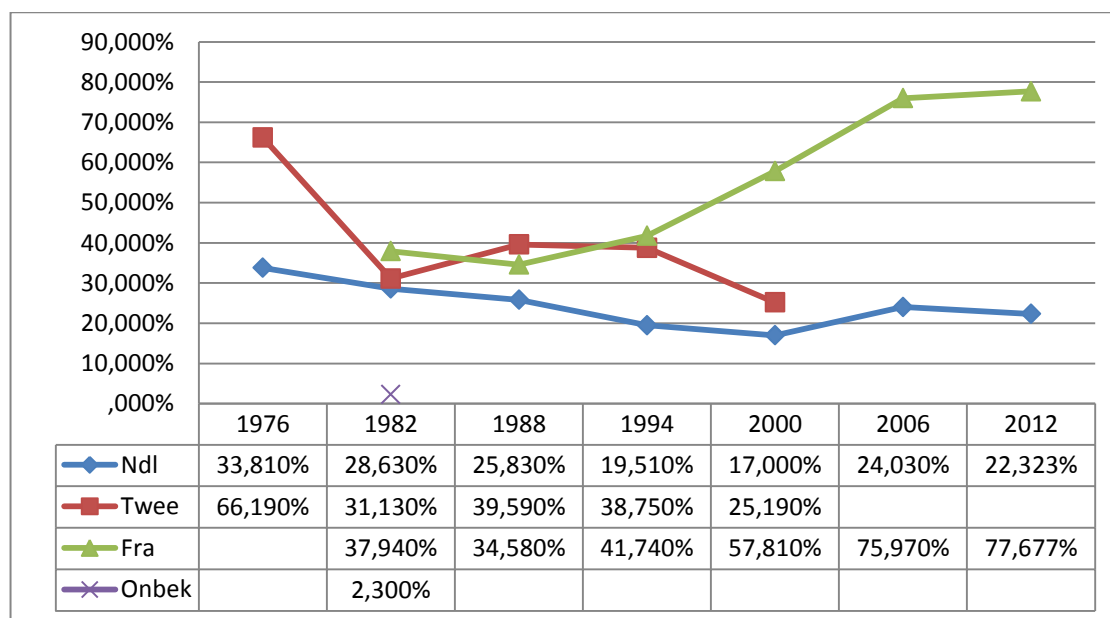
Bijlage A.4. Evolutie van de stemmenpercentages van Nederlands-, Frans- en tweetalige lijsten bij de gemeenteraadsverkiezingen in Sint-Genesius-Rode sinds 1976

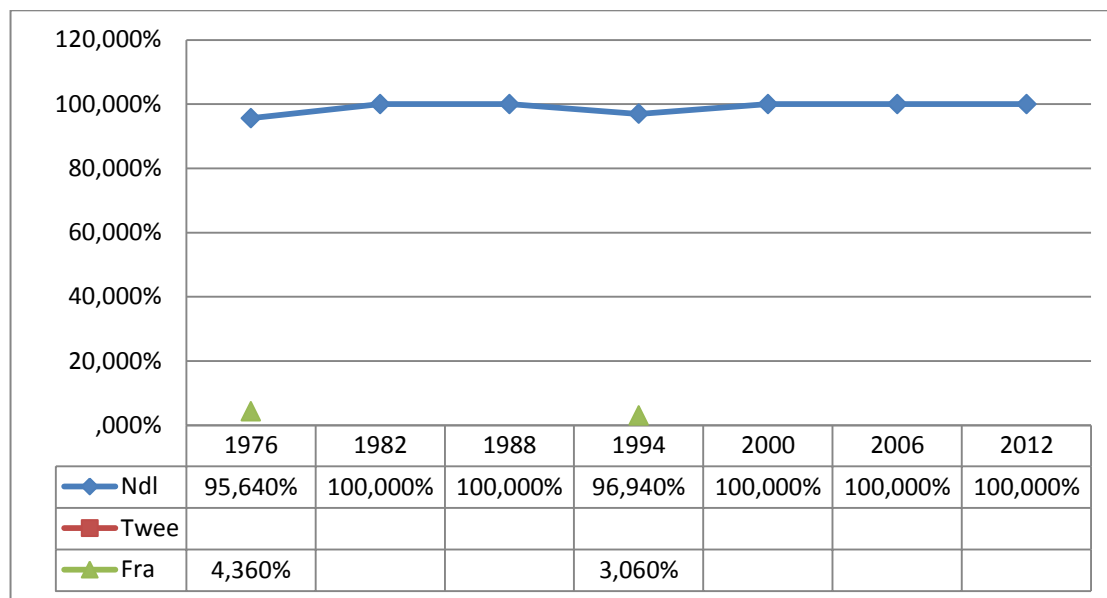
Bijlage A.5. Evolutie van de stemmenpercentages van Nederlands-, Frans- en tweetalige lijsten bij de gemeenteraadsverkiezingen in Wemmel sinds 1976

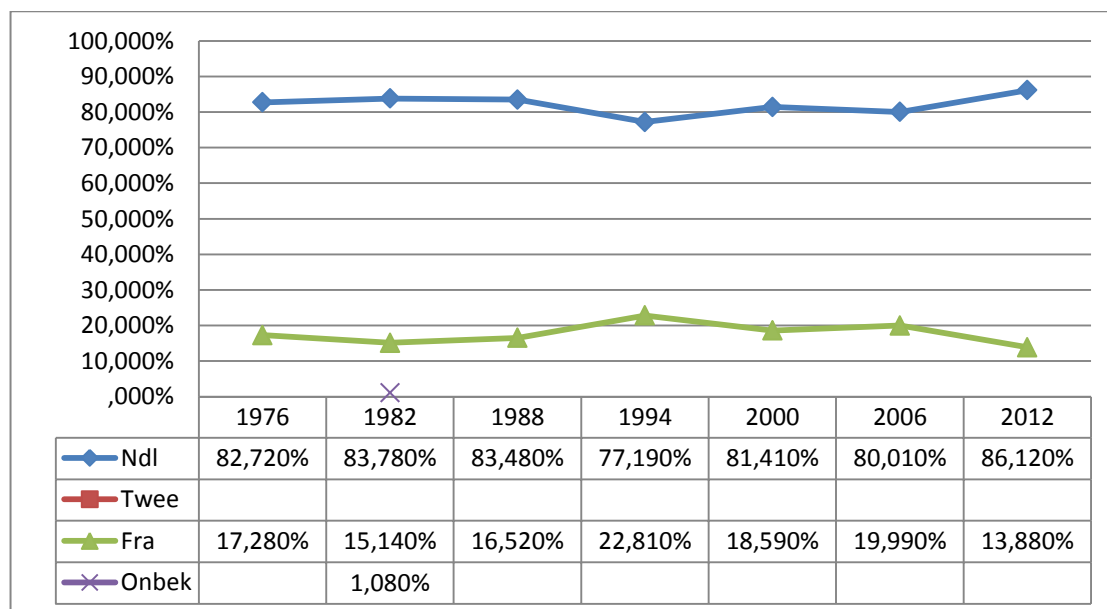
Bijlage A.6. Evolutie van de stemmenpercentages van Nederlands-, Frans- en tweetalige lijsten bij de gemeenteraadsverkiezingen in Wezembeek-Oppeem sinds 1976

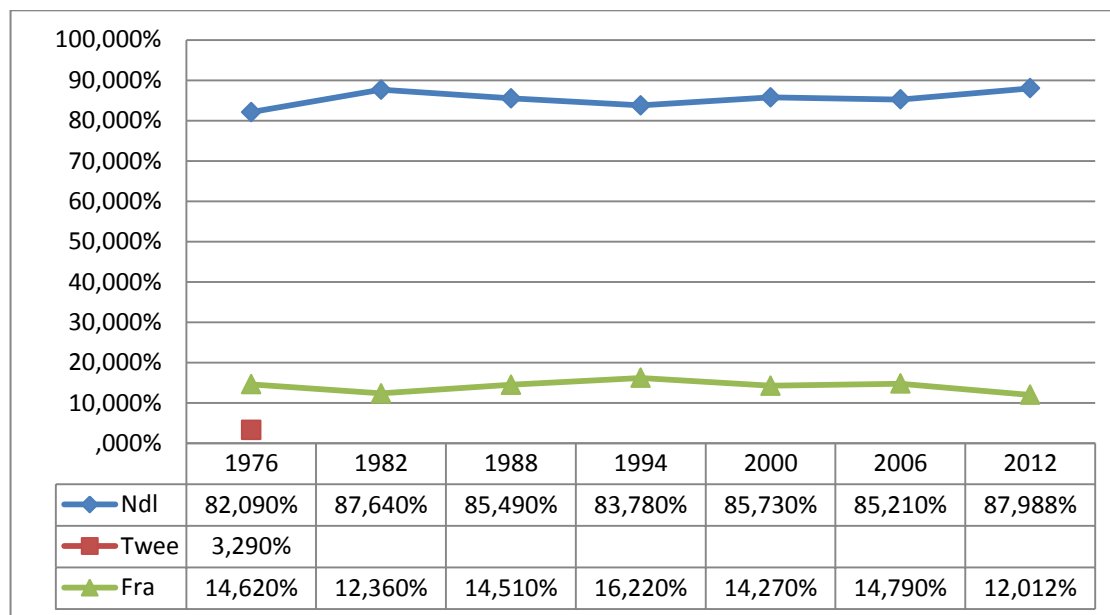
Bijlage A.7. Evolutie van de stemmenpercentages van Nederlands-, Frans- en tweetalige lijsten bij de gemeenteraadsverkiezingen in Asse sinds 1976

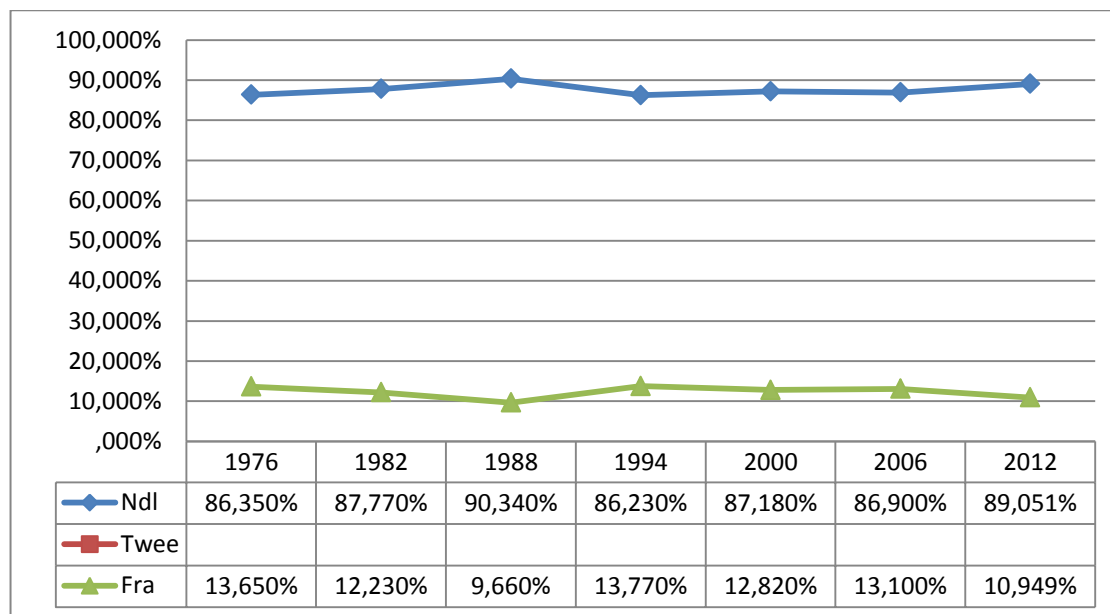
Bijlage A.8. Evolutie van de stemmenpercentages van Nederlands-, Frans- en tweetalige lijsten bij de gemeenteraadsverkiezingen in Beersel sinds 1976

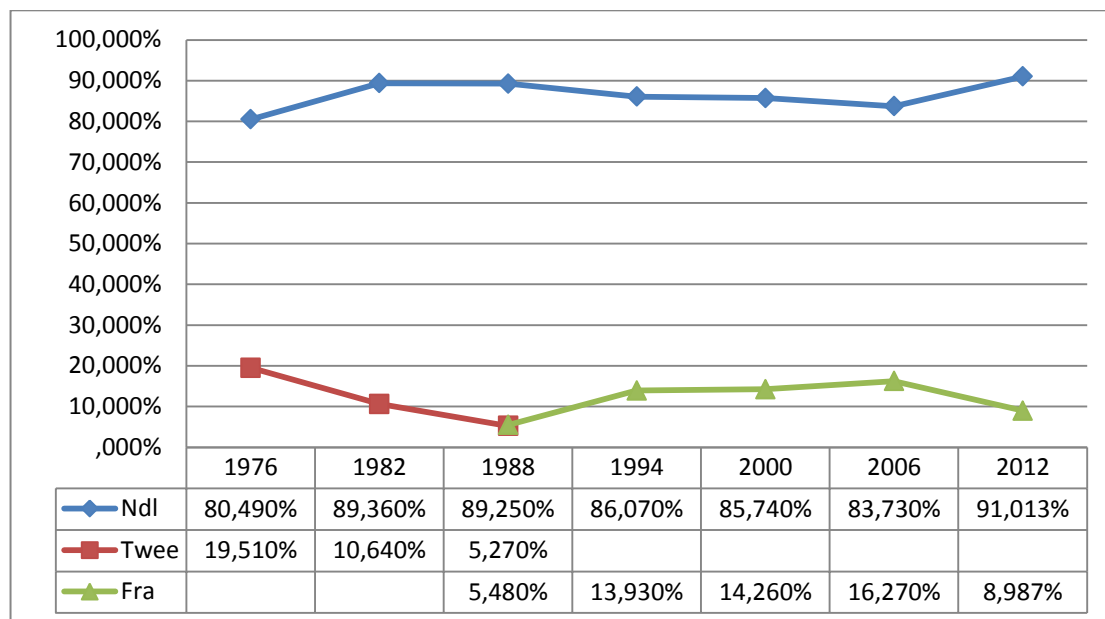
Bijlage A.9. Evolutie van de stemmenpercentages van Nederlands-, Frans- en tweetalige lijsten bij de gemeenteraadsverkiezingen in Dilbeek sinds 1976

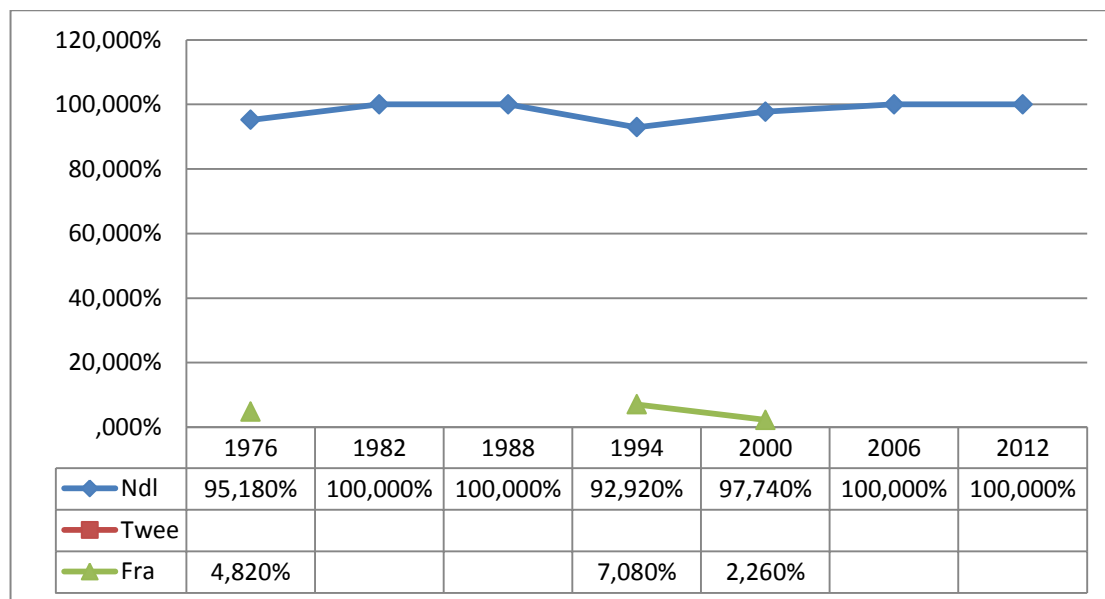
Bijlage A.10. Evolutie van de stemmenpercentages van Nederlands-, Frans- en tweetalige lijsten bij de gemeenteraadsverkiezingen in Grimbergen sinds 1976

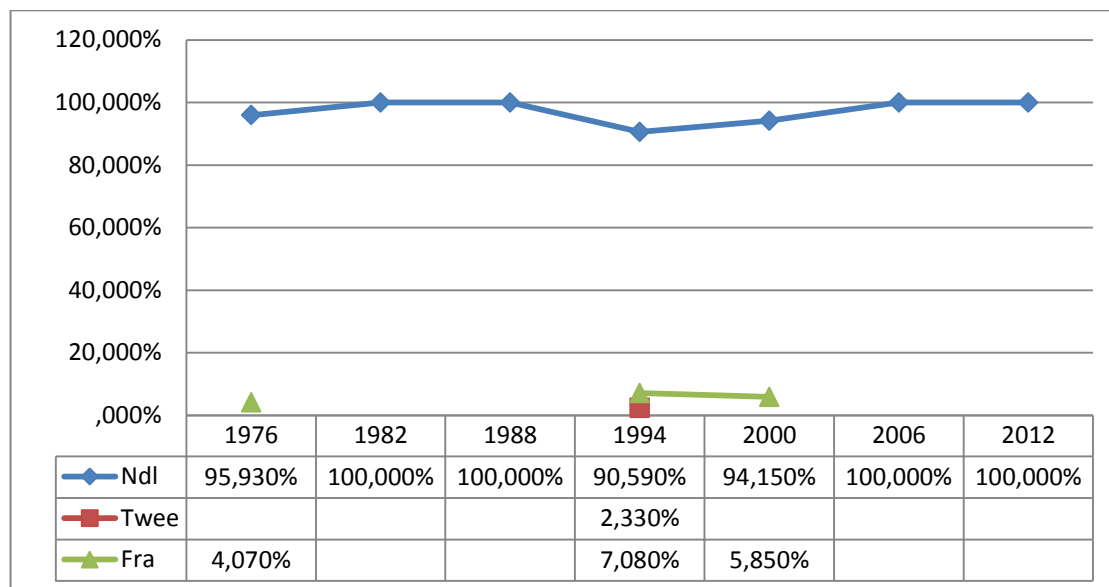
Bijlage A.11. Evolutie van de stemmenpercentages van Nederlands-, Frans- en tweetalige lijsten bij de gemeenteraadsverkiezingen in Hoeilaart sinds 1976

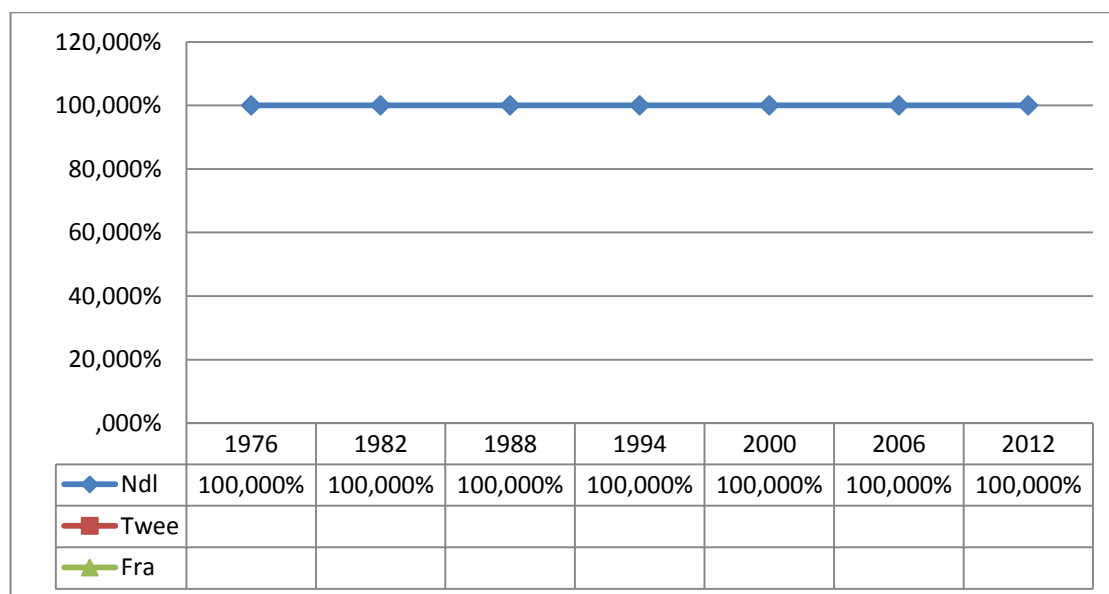
Bijlage A.12. Evolutie van de stemmenpercentages van Nederlands-, Frans- en tweetalige lijsten bij de gemeenteraadsverkiezingen in Machelen sinds 1976

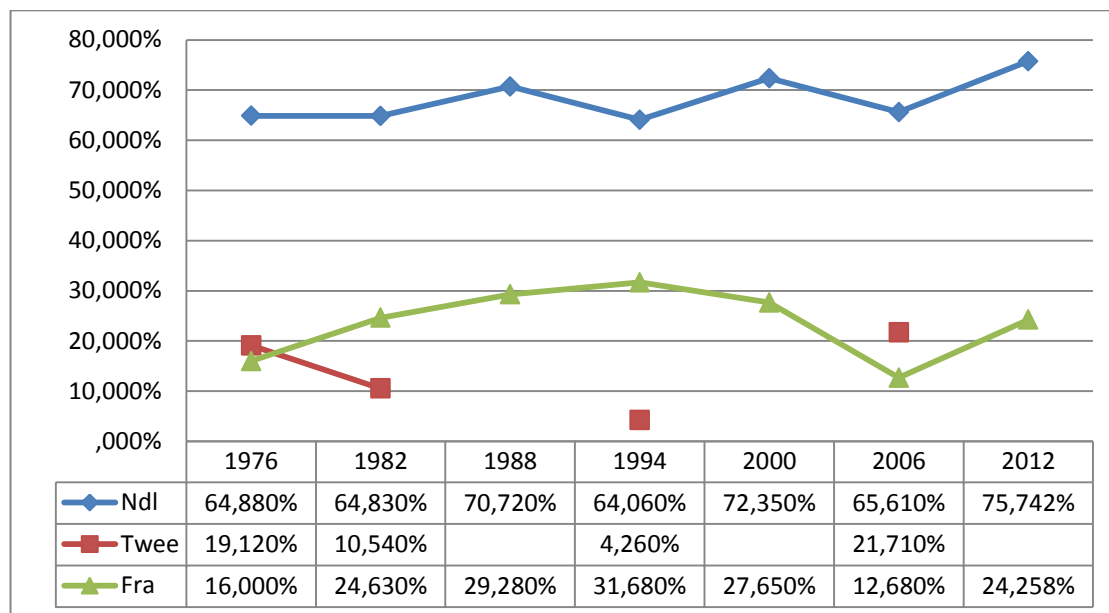
Bijlage A.13. Evolutie van de stemmenpercentages van Nederlands-, Frans- en tweetalige lijsten bij de gemeenteraadsverkiezingen in Meise sinds 1976

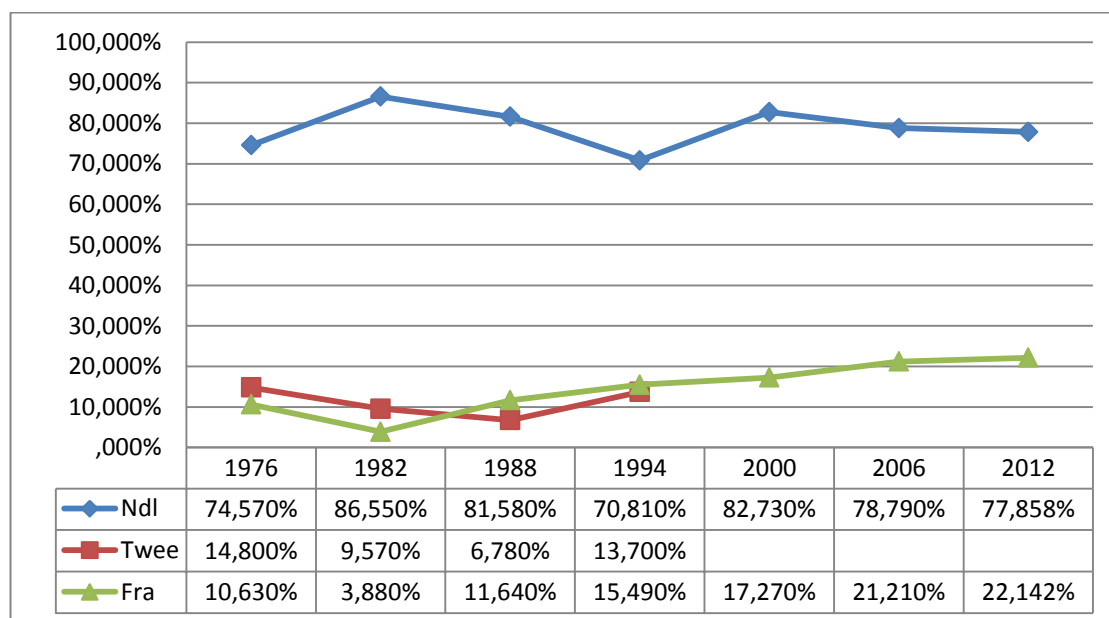
Bijlage A.14. Evolutie van de stemmenpercentages van Nederlands-, Frans- en tweetalige lijsten bij de gemeenteraadsverkiezingen in Merchtem sinds 1976

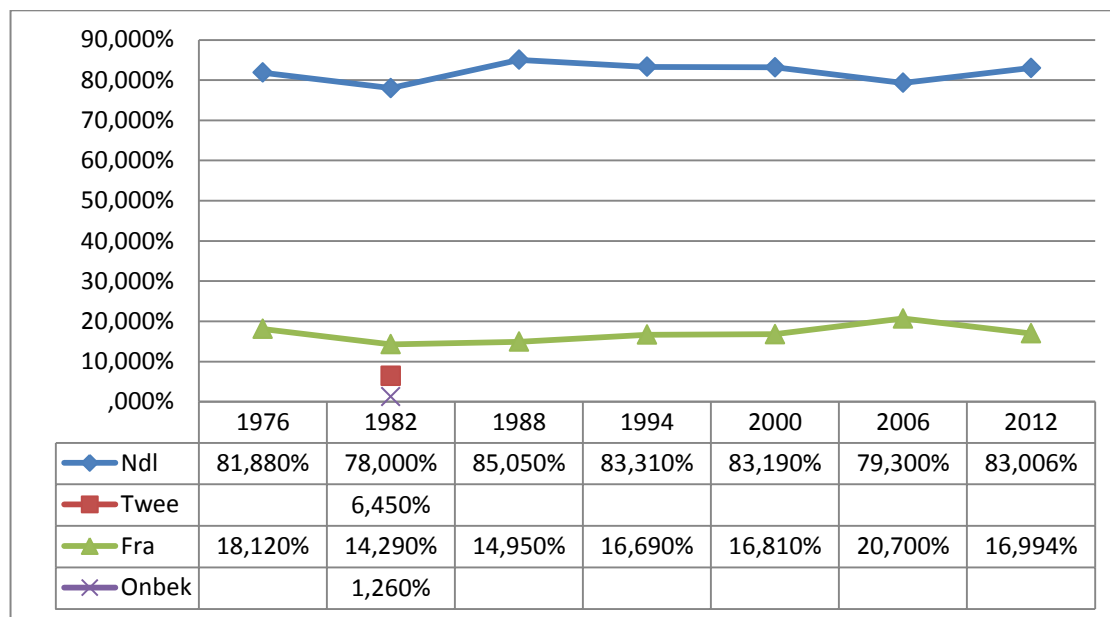
Bijlage A.15. Evolutie van de stemmenpercentages van Nederlands-, Frans- en tweetalige lijsten bij de gemeenteraadsverkiezingen in Overijse sinds 1976

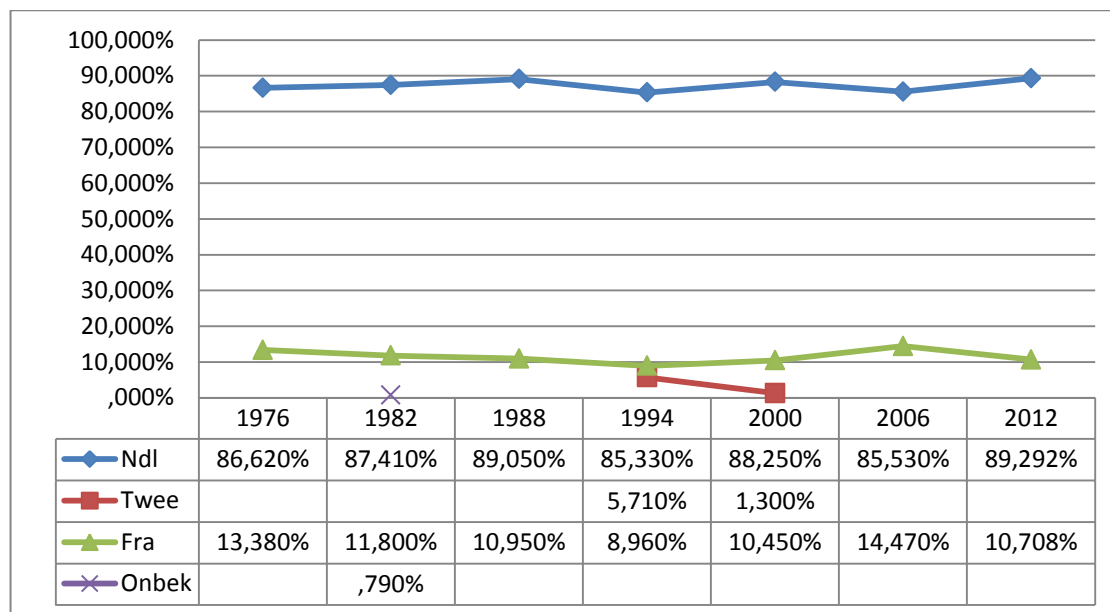
Bijlage A.16. Evolutie van de stemmenpercentages van Nederlands-, Frans- en tweetalige lijsten bij de gemeenteraadsverkiezingen in Sint-Pieters-Leeuw sinds 1976

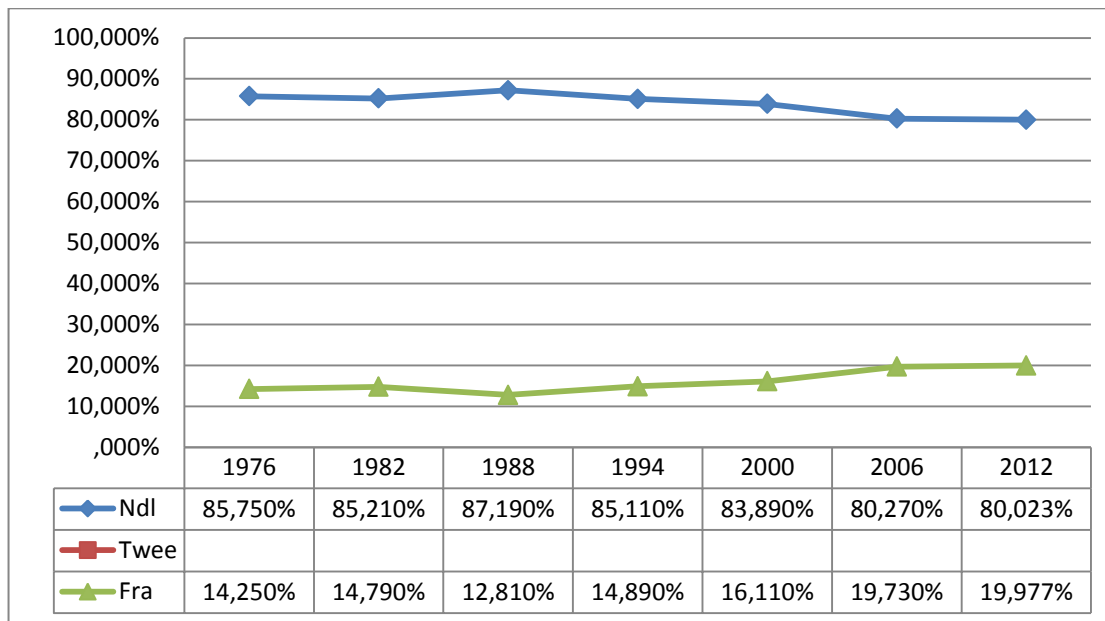
Bijlage A.17. Evolutie van de stemmenpercentages van Nederlands-, Frans- en tweetalige lijsten bij de gemeenteraadsverkiezingen in Tervuren sinds 1976

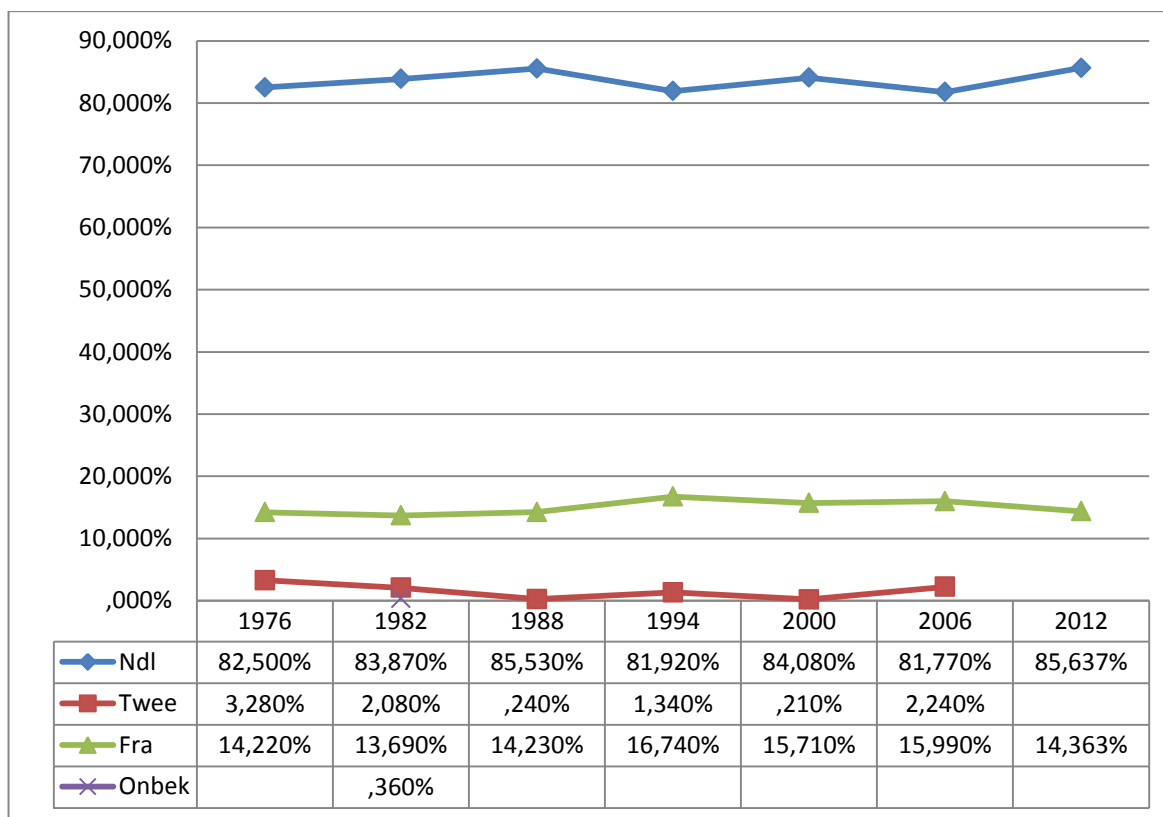
Bijlage A.18. Evolutie van de stemmenpercentages van Nederlands-, Frans- en tweetalige lijsten bij de gemeenteraadsverkiezingen in Vilvoorde sinds 1976

Bijlage A.19. Evolutie van de stemmenpercentages van Nederlands-, Frans- en tweetalige lijsten bij de gemeenteraadsverkiezingen in Zaventem sinds 1976

Bijlage A.20. Evolutie van de stemmenpercentages van Nederlands-, Frans- en tweetalige lijsten bij de gemeenteraadsverkiezingen in Beersel, Dilbeek, Grimbergen, Hoeilaart, Overijse, Tervuren, Vilvoorde en Zaventem sinds 1976

Bijlage B. Bespreking van de lijsten die opkwamen bij de gemeenteraadsverkiezingen van 2012 in elk van de 19 gemeenten van de Vlaamse Rand rond Brussel

Bijlage B.1. Drogenbos

Aantal geldige stemmen: 2595

2012	Franstalige lijsten	Procent	Zetels
	UF	36,45%	6
	TOTAAL	36,45%	6
	Tweetalige lijsten		
	DROGENBOS PLUS – LB	63,55%	11
	TOTAAL	63,55%	11

Bij de verkiezingen van 2012 nam één Franstalige lijst (UF) het in Drogenbos op tegen één tweetalige lijst (Drogenbos Plus – LB). Het UF (Union des Francophones) is een kartel van FDF, PS, cdH en Ecolo en verdedigt de communautaire belangen van de Franstaligen in Drogenbos. In 2006 behoorde ook MR tot deze Franstalige kartellijst. Echter, als gevolg van interne strubbelingen besloot MR enkele maanden voor de verkiezingen van 2012 uit het UF te stappen en toe te treden tot de tweetalige lijst van burgemeester Alex Calmeyn (Drogenbos Plus – LB). Deze laatste lijst staat er traditioneel om bekend een groot voorstander te zijn van communautaire vrede en van respectvol samenleven van taalgroepen. De lijst ACCENT, een overwegend Nederlandstalige lijst die de communautaire vrede eveneens hoog in het vaandel droeg en die nog opkwam bij de verkiezingen van 2006, nam in 2012 niet meer deel aan de verkiezingen.

Bijlage B.2. Kraainem

Aantal geldige stemmen: 6824

2012	Nederlandstalige lijsten	Procent	Zetels
	OPEN	16,60%	3
	TOTAAL	16,60%	3
	Franstalige lijsten		
	UNION	62,84%	16
	TOTAAL	62,84%	16
	Tweetalige lijsten		
	KRAAINEM UNIE	20,56%	4
	TOTAAL	20,56%	4

Net zoals in 2006 nam er in 2012 een Franstalige eenheidslijst deel aan de gemeenteraadsverkiezingen van Kraainem: de lijst UNION. Het zag er nochtans enige tijd naar uit dat het FDF van waarnemend burgemeester Arnold d'Oreye de Lantremange met een afzonderlijke lijst naar de kiezer zou trekken, maar daar kwam men uiteindelijk op terug. UNION verenigde dus net zoals in 2006 alle Franstalige partijen (FDF, CDH, MR, PS en Ecolo), plus enkele onafhankelijke Franstaligen.

Ook aan Vlaamse zijde wist men opnieuw een eenheidslijst te smeden: de lijst OPEN. Het betreft hier een kartel van CD&V, Open Vld, N-VA, Groen, sp.a en onafhankelijken. De lijst stelde zich bovendien open voor gematigde anderstaligen om zich zo een meertalig profiel aan te meten. Een doorlichting van de verschillende

kandidaten leert ons dat de lijst ongeveer 78% Nederlandstaligen, 13% Franstaligen en 9% anderstaligen bevatte. Hiermee blijft de lijst OPEN onder de grens om van een tweetalige lijst te kunnen spreken.⁸

De derde lijst die opkwam bij de gemeenteraadsverkiezingen van 2012 was KRAAINEM UNIE. Deze lijst profileerde zich als een tweetalige, pro-Belgische lijst die een betere verstandhouding tussen de taalgemeenschappen nastreefde. Een doorlichting van de kandidaten toont aan dat de lijst ongeveer 70% Franstaligen en 30% Nederlandstaligen bevat. Daarmee overschrijdt ze inderdaad de drempel om van een tweetalige lijst te kunnen spreken.

Bijlage B.3. Linkebeek

Aantal geldige stemmen: 2925

2012	Nederlandstalige lijsten	Procent	Zetels
	PROLINK	20,89%	2
	TOTAAL	20,89%	2
	Franstalige lijsten		
	LB	79,11%	13
	TOTAAL	79,11%	13

In Linkebeek namen twee lijsten het tegen elkaar op bij de gemeenteraadsverkiezingen van 2012: de Nederlandstalige eenheidslijst PROLINK en de Franstalige eenheidslijst van de niet-benoemde burgemeester Damien Thiéry.

Bij de verkiezingen van 2006 namen er – wegens wrevel tussen Marc De Neef en Damien Thiéry – nog twee Franstalige lijsten deel aan de verkiezingen. En ook in 2012 zag het er enige tijd naar uit dat het FDF met een aparte lijst zou opkomen. Maar net vóór de deadline voor het indienen van de lijsten werd er dan toch een Franstalige eenheidslijst gevormd. Deze lijst verenigt kandidaten van FDF, MR en PS, plus onafhankelijken.

Aan Vlaamse zijde noteren we dat LK2000, de Vlaamse eenheidslijst van 2006, zich verveld heeft tot PROLINK. Deze lijst profileerde zich als een tweetalig burgerinitiatief dat los van de partijpolitiek wilde werken aan een betere samenwerking tussen de taalgemeenschappen. Uit een doorlichting van de kandidaten blijkt echter dat de lijst PROLINK slechts 3 Franstalige kandidaten (20%) tegenover 12 Nederlandstalige (80%) bevatte. Daarmee blijft ze dus onder de drempel om van een tweetalige lijst te kunnen spreken.

Bijlage B.4. Sint-Genesius-Rode

Aantal geldige stemmen: 10236

2012	Nederlandstalige lijsten	Procent	Zetels
	RESPECT	34,47%	8
	TOTAAL	34,47%	8
	Franstalige lijsten		
	IC-GB	65,53%	17
	TOTAAL	65,53%	17

⁸ Ook in 2006 nam er een lijst met de naam OPEN deel aan de gemeenteraadsverkiezingen in Kraainem. Het betrof eveneens een kartellijst van Nederlandstalige partijen die zich openstelde voor anderstaligen. Deze lijst werd toen als een tweetalige lijst gecategoriseerd. De lijst telde immers ongeveer 70% Nederlandstaligen, 26% Franstaligen en 4% anderstaligen. De drempel van 25% Franstaligen werd toen dus wel overschreden, zij het erg nipt.

Ook in Sint-Genesius-Rode namen een Nederlandstalige en een Franstalige eenheidslijst het tegen elkaar op bij de gemeenteraadsverkiezingen van 2012. De Franstalige eenheidslijst IC-GB (Intérêts Communaux – Gemeentebelangen) was net zoals in 2006 een kartel van cdH, MR, FDF, PS, Ecolo en onafhankelijken. De Nederlandstalige eenheidslijst, die in 2006 nog onder de naam SAMEN opkwam, trad in 2012 als RESPECT naar de kiezer. Deze lijst, een kartel van CD&V, N-VA, Open VLD, sp.a en onafhankelijken, stelde zich ook open voor gematigde anderstaligen in de hoop zo de trend van dalende verkiezingsresultaten een halt toe te roepen. Uit een doorlichting van de kandidaten blijkt echter dat de lijst slechts 8% anderstalige kandidaten telde. Bijgevolg hebben we RESPECT gecategoriseerd als Nederlandstalig.

Bijlage B.5. Wemmel

Aantal geldige stemmen: 9013

2012	Nederlandstalige lijsten	Procent	Zetels
	WEMMEL	43,35%	12
	VLAAMS BELANG	3,06%	0
	TOTAAL	46,41%	12
	Franstalige lijsten		
	UF	8,89%	1
	LB	44,19%	12
	VDB	0,51%	0
	TOTAAL	53,59%	13

In Wemmel kwam er in 2012 een einde aan een zeer lange periode van erg succesvolle tweetalige lijsten. Een constante bij de verkiezingen van 1976 t.e.m. 2006 was immers de tweetalige lijst van de burgemeester (LB). In het midden van de voorbije bestuursperiode (2007-2012) kwam het echter tot een breuk in de tweetalige LB. De lijst viel uiteen in een Nederlandstalig kamp rond oud-burgemeester Marcel Van Langenhove (Open Vld) en een Franstalig kamp rond huidig burgemeester Chris Andries (MR). Het kamp rond Van Langenhove sloot zich vervolgens aan bij het Nederlandstalige WEMMEL (een kartel van CD&V, N-VA, sp.a en Groen). Het kamp rond Andries behield de naam LB en ging in zee met de Franstalige kartellijst IC (Intérêts Communaux, een kartel van cdH, PS en Ecolo).

Bijgevolg nam één groot Nederlandstalig kartel (WEMMEL) het op tegen één groot Franstalig kartel (LB). Enige nuancering is hierbij echter op zijn plaats. Beide kampen hadden immers een aantal kandidaten met een gemengd taalprofiel op hun lijst staan. In geen van beide gevallen ging het echter om voldoende kandidaten om van een tweetalige lijst te kunnen spreken. De lijst WEMMEL bevatte ongeveer 12% tweetalige of anderstalige kandidaten. Bij de doorlichting van de kandidaten van LB hebben we niet van alle kandidaten het taalprofiel kunnen achterhalen. Desalniettemin staat het vast dat voor minstens 80% van de kandidaten het Frans als dominante taal geldt. Bijgevolg hebben we LB gecategoriseerd als Franstalige lijst en WEMMEL als Nederlandstalige lijst.

Een groot Nederlandstalig blok en een groot Franstalig blok namen het dus tegen elkaar op in 2012. De twee radicale partijen van elke taalgemeenschap, Vlaams Belang en FDF, waren echter niet opgenomen in deze kartellijsten. Zij kwamen elk met hun eigen lijst op de proppen (het FDF weliswaar onder de ietwat misleidende naam UF). Tot slot was er nog de lijst VDB. Het betreft hier een eenmanslijst van een zekere André Van Den Bossche. De man is Franstalig en hevig tegenstander van burgemeester Chris Andries en zijn beleid.

Bijlage B.6. Wezembeek-Oppem

Aantal geldige stemmen: 7472

2012	Nederlandstalige lijsten	Procent	Zetels
	WOPLUS	22,32%	4
	TOTAAL	22,32%	4
	Franstalige lijsten		
	LB-UNION	77,68%	19
	TOTAAL	77,68%	19

Bij de verkiezingen van 2012 was de situatie in Wezembeek-Oppem erg overzichtelijk en erg gelijkaardig aan die van 2006. Een Nederlandstalige eenheidslijst (WOPlus, een kartel van CD&V, N-VA, Open Vld, sp.a, Groen en onafhankelijken) nam het op tegen een Franstalige eenheidslijst (LB-Union, een kartel van MR, FDF, cdH, PS en Ecolo). Het zag er nochtans enige tijd naar uit dat het FDF met een aparte lijst zou opkomen. Maar uiteindelijk werd toch beslist om de Franstalige eenheid te bewaren.

Bijlage B.7. Asse

Aantal geldige stemmen: 19627

2012	Nederlandstalige lijsten	Procent	Zetels
	OPEN VLD	17,22%	6
	N-VA	26,36%	9
	VLAAMS BELANG	4,86%	1
	SP.A	6,92%	1
	GROEN	6,38%	1
	CD&V	27,07%	10
	ZELLIK- RELEGEM	11,20%	3
	TOTAAL	100,00%	31

In Asse heeft er sinds 1994 geen Franstalige lijst meer deelgenomen aan de gemeenteraadsverkiezingen. Ook in 2012 kwam hierin geen verandering. De bekende Vlaamse partijen – Open Vld, N-VA, Vlaams Belang, sp.a, Groen en CD&V – en de lokale lijst Zellik-Relegem namen het hier tegen elkaar op. Overigens werden de kartels tussen CD&V / N-VA en Groen / sp.a stopgezet. Alle vier de partijen kwamen met een eigen lijst op. Tot slot dient nog opgemerkt te worden dat CD&V zich verzoende met voormalig boegbeeld Maria Le Rut, die in 1999 brak met de toenmalige CVP en achtereenvolgens met VU en VLD in zee ging.

Bijlage B.8. Beersel

Aantal geldige stemmen: 15050

2012	Nederlandstalige lijsten	Procent	Zetels
	OPEN VLD	7,23%	1
	N-VA	24,33%	8
	VLAAMS BELANG	4,84%	0
	SP.A-GROEN	12,25%	3
	CD&V	31,01%	10
	OPEN BEERSEL	6,47%	1
	TOTAAL	86,12%	23
	Franstalige lijsten		
	UB	13,88%	4
	TOTAAL	13,88%	4

In Beersel hebben er zich bij de gemeenteraadsverkiezingen van 2012 enkele wijzigingen voorgedaan ten opzichte van de verkiezingen van 2006. N-VA maakte zich los uit het kartel met CD&V en kwam met een afzonderlijke lijst op. Open Vld viel als gevolg van interne twisten eveneens uiteen in een romplijst Open Vld en een scheurlijst Open Beersel. De Franstalige eenheidslijst UF (Union des Francophones) ten slotte veranderde haar naam in UB (Union Beersel). Deze naamsverandering zou een karakter van openheid en constructieve dialoog moeten uitstralen. Dit neemt echter niet weg dat het nog steeds om een volledig Franstalige lijst gaat.

Bijlage B.9. Dilbeek

Aantal geldige stemmen: 26157

2012	Nederlandstalige lijsten	Procent	Zetels
	N-VA	23,44%	8
	GROEN-SP.A	9,71%	3
	CD&V-DNA	19,44%	7
	VERNIEUWING	2,34%	0
	LvBURGEMEESTER- VLD	33,06%	13
	TOTAAL	87,99%	31
	Franstalige lijsten		
	UF=MR+CDH+FDF+IND	12,01%	4
	TOTAAL	12,01%	4

Ook in Dilbeek hebben er zich bij de gemeenteraadsverkiezingen van 2012 enkele wijzigingen voorgedaan ten opzichte van de verkiezingen van 2006. Met “Vernieuwing” kwam er namelijk een nieuwe lijst in het electorale landschap. Deze lijst, een initiatief van Piet Ronsijn (ex-VU en ex-Vlaamse Volkspartij), is een krachtenbundeling van Vlaams Belang en onafhankelijke Vlaamsgezinden. N-VA, die in 2006 nog opkwam in kartel met CD&V-DNA, kwam nu met een eigen lijst naar voren. De Franstalige eenheidslijst UF (Union des

Francophones) ten slotte veranderde haar naam in $UF=MR+CDH+FDF+IND$. Dit maakt meteen duidelijk dat het een kartel van MR, cdH, FDF en onafhankelijken betreft.

Bijlage B.10. Grimbergen

Aantal geldige stemmen: 22422

2012	Nederlandstalige lijsten	Procent	Zetels
	OPEN VLD	17,76%	6
	N-VA	15,57%	5
	SP.A	7,88%	2
	GROEN	10,61%	3
	CD&V	20,23%	8
	VERNIEUWING	17,01%	6
	TOTAAL	89,05%	30
	Franstalige lijsten		
	UF	10,95%	3
	TOTAAL	10,95%	3

In Grimbergen was de situatie bij de gemeenteraadsverkiezingen van 2012 erg gelijkaardig aan die van 2006. Net als in 2006 nam de Franstalige eenheidslijst UF het in 2012 namelijk op tegen een reeks Nederlandstalige lijsten. Het aantal Nederlandstalige lijsten was in 2012 weliswaar toegenomen als gevolg van de splitsingen van de kartels CD&V / N-VA en sp.a / Groen. Het Vlaams Belang van Bart Laeremans had zich bovendien omgevormd tot “Vernieuwing”. Net zoals de gelijknamige lijst in Dilbeek betrof het hier een Vlaamsgezinde lijst waarop, naast Vlaams Belangers, ook enkele onafhankelijken kandideerden.

Bijlage B.11. Hoeilaart

Aantal geldige stemmen: 6209

2012	Nederlandstalige lijsten	Procent	Zetels
	OPEN VLD	49,19%	12
	CD&V / N-VA	27,06%	6
	PRO HOEILAART	14,77%	2
	TOTAAL	91,01%	20
	Franstalige lijsten		
	UF	8,99%	1
	TOTAAL	8,99%	1

In Hoeilaart namen drie Nederlandstalige lijsten en de Franstalige eenheidslijst UF deel aan de gemeenteraadsverkiezingen van 2012. Het feit dat de Franstaligen met een eenheidslijst naar de kiezer traden, is enigszins opmerkelijk te noemen. In 2000 en 2006 kwamen zij wegens interne twisten immers nog in verspreide slagorde op met UNION en UF. Ondertussen werden de plooiën terug gladgestreken en slaagden de Franstaligen er opnieuw in als één blok naar voren te treden. Voorts merken we op dat de Progressieve Werkgroep (PW, een kartel van socialisten, groenen en onafhankelijken) haar naam veranderde in Pro Hoeilaart en dat het kartel CD&V / N-VA niet uit elkaar viel, dit in tegenstelling tot de algemene tendens in de meeste gemeenten.

Bijlage B.12. Machelen

Aantal geldige stemmen: 7779

2012	Nederlandstalige lijsten	Procent	Zetels
	OPEN VLD	14,51%	3
	N-VA	18,05%	4
	VLAAMS BELANG	5,35%	0
	SP.A-SPIRIT-GROEN	38,95%	11
	CD&V	20,08%	5
	GEMEENTEBELANGEN	3,06%	0
	TOTAAL	100,00%	23

In Machelen verschijnt er maar af en toe een Franstalige lijst op het stembiljet. In de periode van 1976 t.e.m. 2012 was dit slechts driemaal het geval, nl. in 1976, 1994 en 2000. Ook in 2012 nam er dus geen Franstalige lijst deel aan de gemeenteraadsverkiezingen. Wel kandidaat bij de verkiezingen van 2012 waren de bekende Vlaamse partijen – Open Vld, N-VA, Vlaams Belang, sp.a-Spirit-Groen, CD&V – én een nieuwe lokale lijst, Gemeentebelangen genaamd. Deze laatste werd opgericht uit onvrede met de politieke gang van zaken in Machelen, heeft enkele ex-Vlaams Belangers in haar rangen, maar heeft geen partijpolitieke bindingen.

Bijlage B.13. Meise

Aantal geldige stemmen: 12573

2012	Nederlandstalige lijsten	Procent	Zetels
	OPEN VLD	28,00%	8
	N-VA	20,23%	5
	VLAAMS BELANG	4,26%	0
	SP.A-MEISE2020	6,19%	1
	GROEN	13,82%	3
	CD&V	26,34%	8
	A.D.B.	1,16%	0
	TOTAAL	100,00%	25

Net als in Machelen heeft ook in Meise sinds 2000 geen Franstalige lijst meer deelgenomen aan de gemeenteraadsverkiezingen. In 2012 kwamen er met andere woorden enkel Nederlandstalige lijsten op. Wat die Nederlandstalige lijsten betreft, noteren we het uiteenvallen van de kartels CD&V / N-VA en VLD-sp.a-Spirit. CD&V, N-VA, VLD en sp.a kwamen alle met een eigen lijst op. Tot slot bemerken we het verschijnen van een nieuwe lijst, A.D.B. genaamd. Het betreft hier een eenmanslijst van Alex De Boeck, een gewezen senator voor Agalev die later de overstap maakte naar CD&V, maar die zich nu los van elke partij verkiesbaar stelde.

Bijlage B.14. Merchtem

Aantal geldige stemmen: 11172

2012	Nederlandstalige lijsten	Procent	Zetels
	N-VA	18,43%	4
	GROEN	7,81%	1
	CD&V	24,68%	6
	LIJST		14
	BURGEMEESTER	49,09%	
	TOTAAL	100,00%	25

In de periode van 1976 t.e.m. 2006 heeft er nooit een Franstalige lijst deelgenomen aan de gemeenteraadsverkiezingen van Merchtem. Ook in 2012 kwam hierin geen verandering. Bij deze verkiezingen namen vier Nederlandstalige lijsten het namelijk tegen elkaar op: N-VA (in 2006 nog in kartel met CD&V), Groen, CD&V (in 2006 nog in kartel met N-VA) en Lijst Burgemeester (een kartel van liberalen, socialisten en onafhankelijken onder leiding van burgemeester Eddie De Block). De lijsten Vlaams Belang en Toekomst, die in 2006 nog deelnamen aan de verkiezingen, kwamen niet meer op in 2012.

Bijlage B.15. Overijse

Aantal geldige stemmen: 13682

2012	Nederlandstalige lijsten	Procent	Zetels
	OPEN VLD	17,97%	5
	VLAAMS BELANG	4,49%	0
	GROEN	11,83%	2
	OV2002-N-VA- CD&V	41,44%	13
	TOTAAL	75,74%	20
	Franstalige lijsten		
	PLUS	24,26%	7
	TOTAAL	24,26%	7

In Overijse constateren we ten eerste dat het Vlaamsgezinde kartel OV2002-N-VA-CD&V na het succes van 2006 ook in 2012 als één blok naar de kiezer trok, dit terwijl de samenwerking tussen CD&V en N-VA in de meeste Vlaamse gemeenten stopgezet werd. Voorts stellen we vast dat de Franstaligen in 2012 met hernieuwde eenheid naar de kiezer trokken. Vóór de verkiezingen van 2006 was de Franstalige eenheidslijst Union nog uit elkaar gevallen in UF en Plus. UF nam met een eigen lijst deel aan de verkiezingen van 2006, terwijl Plus opgenomen werd in het tweetalige kartel CDoV-Blauw-Plus, dat naast de Franstaligen van Plus verder nog bestond uit de CD&V-scheurlijst CDoV van oud-burgemeester Schamp en de VLD-scheurlijst Blauw. Recentelijk maakte Plus zich echter los uit dat tweetalige kartel en verzoende zich vervolgens met MR en cdH om onder de naam Plus opnieuw een Franstalige eenheidslijst te vormen bij de verkiezingen van 2012. FDF'ers werden daarentegen niet opgenomen op deze lijst. Plus bevatte anderzijds wel twee Vlamingen, een Italiaan, een Portugees en een Nederlander. Vijf niet-Franstalige kandidaten op een lijst van 27 (oftewel 18,5%) volstaan echter niet om van een meertalige lijst te kunnen spreken.

Bijlage B.16. Sint-Pieters-Leeuw

Aantal geldige stemmen: 19036

2012	Nederlandstalige lijsten	Procent	Zetels
	OPEN VLD	11,57%	3
	N-VA	26,40%	9
	VLAAMS BELANG	6,45%	1
	SP.A	5,56%	1
	GROEN	6,23%	1
	CD&V	21,65%	8
	TOTAAL	77,86%	23
	Franstalige lijsten		
	PF	22,14%	8
	TOTAAL	22,14%	8

In Sint-Pieters-Leeuw nam de Franstalige eenheidslijst PF (Présence Francophone) het gewoontegetrouw op tegen een reeks Vlaamse partijen. Zo ook in 2012. Enig verschilpunt met de verkiezingen van 2006 is het uiteenvallen van het kartel CD&V / N-VA.

Bijlage B.17. Tervuren

Aantal geldige stemmen: 11463

2012	Nederlandstalige lijsten	Procent	Zetels
	N-VA	22,15%	6
	CD&V	18,65%	5
	GT-OPEN VLD	23,96%	7
	GROEN+	18,24%	5
	TOTAAL	83,01%	23
	Franstalige lijsten		
	TERVUREN UNIE	16,99%	4
	TOTAAL	16,99%	4

In Tervuren hebben er zich bij de gemeenteraadsverkiezingen van 2012 enkele wijzigingen voorgedaan ten opzichte van de verkiezingen van 2006. N-VA maakte zich los uit het kartel met CD&V en kwam met een afzonderlijke lijst op. Het kartel Groen + sp.a ging verder als Groen+ (een kartel van Groen en onafhankelijken). Deze lijst kreeg nog wel de mentale steun van de socialisten, maar deze laatsten stelden zich niet meer verkiesbaar. De Franstalige eenheidslijst Union ten slotte ontpopte zich tot Tervuren Unie. Deze naamsverandering, die een karakter van openheid zou moeten uitstralen, werd kracht bijgezet door de lancering van een tweetalige verkiezingswebsite. De lijst herbergde naast zuivere Franstaligen bovendien ook enkele kandidaten met een gemengde taalachtergrond. Een doorlichting van de kandidaten bracht aan het licht dat er ongeveer 18,5% tweetalige of anderstalige personen kandideerden op de lijst. De drempel om van een tweetalige lijst te kunnen spreken werd dus niet bereikt. Bijgevolg categoriseren we Tervuren Unie als een Franstalige lijst.

Bijlage B.18. Vilvoorde

Aantal geldige stemmen: 22712

2012	Nederlandstalige lijsten	Procent	Zetels
	OPEN VLD	15,87%	6
	N-VA	16,01%	6
	VLAAMS BELANG	8,63%	2
	SP.A-GROEN	24,84%	10
	CD&V	13,33%	5
	VILVOCRATEN	10,62%	3
	TOTAAL	89,29%	32
	Franstalige lijsten		
	UF	10,71%	3
	TOTAAL	10,71%	3

In Vilvoorde constateren we ten eerste dat de Franstalige eenheid vóór de verkiezingen van 2012 hersteld werd, en dit nadat de Franstalige kartellijst in de bestuursperiode 2001-2006 uit elkaar gevallen was in FDF-PS en cdH na een intern conflict. In 2012 traden de Franstaligen dus opnieuw met een eenheidslijst naar de kiezer (UF). Voorts noteren we het verschijnen van een nieuwe lijst in het electorale landschap van Vilvoorde: de Vilvocraten. Het betreft hier een Nederlandstalige lijst die opgericht werd door ex-VLD'er Alain Van Hende uit onvrede met het beleid en die kandidaten met allerlei politieke achtergronden bevat.

Bijlage B.19. Zaventem

Aantal geldige stemmen: 17120

2012	Nederlandstalige lijsten	Procent	Zetels
	OPEN VLD	32,02%	11
	N-VA	19,49%	6
	VLAAMS BELANG	3,13%	0
	SP.A-GROEN- LEEF!	13,24%	4
	CD&V	12,14%	3
	TOTAAL	80,02%	24
	Franstalige lijsten		
	UF	19,98%	7
	TOTAAL	19,98%	7

In Zaventem nam de Franstalige eenheidslijst UF (Union des Francophones) het gewoontegetrouw op tegen een reeks Vlaamse partijen. Zo ook in 2012. Enig verschilpunt met de verkiezingen van 2006 is het uiteenvallen van het kartel CD&V / N-VA en het wegvallen van de rechts-liberale en Vlaams-nationalistische lijst VLOTT.